

Інтимні місця Фортуни

Перед вами своєрідний звіт про події на ділянці фронту біля річок Сомма і Анкр у другій половині 1916 року. Усе розказане тут відбувалося насправді, однак конкретні персонажі — плід моєї уяви. Щоправда, під час роботи над їхніми діалогами і роздумами мені часом здавалося, що в голові моїй лунають голоси привидів із минулого. Їхні думки й судження неминуче виходять упередженими й необ'єктивними, але так уже виходить, що упередженість і необ'єктивність становлять неабияку частку імпульсу, що спонукає до дії. Тому, на мій погляд, краще залишити їх у такому вигляді, ніж намагатися згладити. Середнє завжди нудне і безбарвне, а усереднений результат занадто абстрактний, щоб претендувати на статус конкретного досвіду. Я не домагався портретної схожості своїх героїв із реальними людьми, мене головним чином цікавило сприйняття подій якоюсь абстрактною, знеособленою масою нижніх чинів. Майже не маючи інформації і не уявляючи собі справжніх масштабів того, що відбувається, вони бачили ситуацію по-своєму, дуже суб'єктивно, але в цій суб'єктивності і була реальна правда, яку я чесно намагався донести.

Війна — дуже специфічна сфера людської діяльності. І діють там люди, а не чудовиська і не боги. Назвавши її лише злочином проти людства, ми проґавимо щонайменше половину її суті. Війна - ще й покарання за скоєні злочини. Тут виникає питання моралі, якого нинішня епоха воліє не торкатися. Можливо, коли-небудь ще будуть зроблені більш вдалі спроби вирішити це питання.

ФРЕДЕРІК МЕННІНГ

ІНТИМНІ МІСЦЯ ФОРТУНИ

*«Найпрекрасніший і найблагородніший роман,
що вийшов після Першої світової війни»*

Ернест Хемінгвей

Видавництво
«К Н Т»
Київ – 2024

УДК 821.133.1
М 50

Переклад українською — Олександра Савченко

Меннінг Фредерік

М 50 Інтимні місця Фортуни / Фредерік Меннінг. — Київ: Видавництво «КНТ», 2024.
—310 с.

ISBN 978-611-01-3215-2

Перед вами своєрідний звіт про події на ділянці фронту біля річок Сомма і Анкр у другій половині 1916 року. Усе розказане тут відбувалося насправді, однак конкретні персонажі — плід моєї уяви. Щоправда, під час роботи над їхніми діалогами і роздумами мені часом здавалося, що в голові моїй лунають голоси привидів із минулого. Їхні думки й судження неминуче виходять упередженими й необ'єктивними, але так уже виходить, що упередженість і необ'єктивність становлять неабияку частку імпульсу, що спонукає до дії. Тому, на мій погляд, краще залишити їх у такому вигляді, ніж намагатися згладити. Середнє завжди нудне і безбарвне, а усереднений результат занадто абстрактний, щоб претендувати на статус конкретного досвіду. Я не домагався портретної схожості своїх героїв із реальними людьми, мене головним чином цікавило сприйняття подій якоюсь абстрактною, знеособленою масою нижніх чинів. Майже не маючи інформації і не уявляючи собі справжніх масштабів того, що відбувається, вони бачили ситуацію по-своєму, дуже суб'єктивно, але в цій суб'єктивності і була реальна правда, яку я чесно намагався донести.

Війна — дуже специфічна сфера людської діяльності. І діють там люди, а не чудовиська і не боги. Назвавши її лише злочином проти людства, ми прогавимо щонайменше половину її суті. Війна - ще й покарання за скоєні злочини. Тут виникає питання моралі, якого нинішня епоха воліє не торкатися. Можливо, коли-небудь ще будуть зроблені більш вдалі спроби вирішити це питання.

УДК 821.133.1

ISBN 978-611-01-3215-2

© Видавництво «КНТ», 2024.

*Пітеру Девісу, який змусив мене
написати цю книгу*

ПЕРЕДМОВА

Перед вами своєрідний звіт про події на ділянці фронту біля річок Сомма і Анкр у другій половині 1916 року. Усе розказане тут відбувалося насправді, однак конкретні персонажі – плід моєї уяви. Щоправда, під час роботи над їхніми діалогами і роздумами мені часом здавалося, що в голові моїй лунають голоси привидів із минулого. Їхні думки й судження неминуче виходять упередженими й необ'єктивними, але так уже виходить, що упередженість і необ'єктивність становлять неабияку частку імпульсу, що спонукає до дії. Тому, на мій погляд, краще залишити їх у такому вигляді, ніж намагатися згладити. Середнє завжди нудне і безбарвне, а усереднений результат занадто абстрактний, щоб претендувати на статус конкретного досвіду. Я не домагався портретної схожості своїх героїв із реальними людьми, мене головним чином цікавило сприйняття подій якоюсь абстрактною, знеособленою масою нижніх чинів. Майже не маючи інформації і не уявляючи собі справжніх масштабів того, що відбувається, вони бачили ситуацію по-своєму, дуже суб'єктивно, але в цій суб'єктивності і була реальна правда, яку я чесно намагався донести.

Війна — дуже специфічна сфера людської діяльності. І діють там люди, а не чудовиська і не боги. Назвавши її лише злочином проти людства, ми прогавимо щонайменше половину її суті. Війна — ще й покарання за скоєні злочини. Тут виникає питання моралі, якого нинішня епоха воліє не торкатися. Можливо, коли-небудь ще будуть зроблені більш вдалі спроби вирішити це питання.

КНИГА ПЕРША

— На ковпачку Фортуни ми не шишка...
— То ви живете біля її пояса чи в осередді її милостей?
— ...Право ж, ми займаємо у неї скромне місце.
У. Шекспір^[1]

Глава I

Мені, чесне слово, все одно; смерті не оминуть: потрібно ж заплатити Господу данину смерті... нехай буде так, і вже той, хто помер цього року, напевно врятується від смерті в майбутньому.
У. Шекспір^[2]

Швидко темніло. Небо заволочло хмарами, збиралася гроза. І все ще тривав безладний артилерійський вогонь. Щойно прибула зміна, вони почали спішний відхід. Берн, якого мотало все ширше, мало-помалу відставав. Щоб остаточно не втратити з поля зору інших, він перестав стежити за тим, куди ступає, і впав у воронку.

На той час, як він зумів звідти вибратися, залишки їхнього загону вже зникли з поля зору, і він невпевнено шкандибав далі наодинці, сумніваючись у правильності обраного напрямку. Він не поспішав, але й кроку намагався не сповільнювати. Голова була порожньою і легкою, настрої — майже захопленим, його вабило вперед лише бажання хоч якось закінчити все це і заснути. Насилу втримавшись на ногах, він спустився в зруйновану траншею і після

недовгих вагань звернув ліворуч, мало піклуючись про те, до чого це призведе.

Світ, здавалося, зовсім обезлюдів, хоча він прекрасно знав, що земля навколо просто кишить народом. Він насилу дихав, рот і горло, здавалося, ось-ось тріснуть від сушняка, а у флязі не залишилося ні краплі води. Підійшовши до бліндажа, він почав обережно спускатися вниз, ногою намагаючи в темряві сходинки. Брезентова завіса на вході, що зсунулася вбік, прошкрядала його щоку, і, спустившись ще на кілька сходинок, він несподівано вткнувся обличчям у складки прокислої ковдри, що висіла в дальньому кінці тамбура. Бліндаж був порожній. На деякий час він застиг у тупому заціпенінні, але незабаром тремтячою рукою знайшов пачку сигарет. Витягнувши одну і буквально встромивши між губами, чиркнув сірник, у його вогнику вгледів свічковий недогарок в овальній кришці від цигаркової бляшанки і запалив його. Недогарок був трохи товстіший за монету, що й визначало час зупинки. Ось докурить сигарету і рушить далі шукати свою роту.

У стіні бліндажа ґрунт був виїнятий так, що утворилася якась подоба лавки або сидіння. Спочатку він звернув увагу тільки на залишки рваної ковдри, кинуті там, але потім помітив у складках слабкий відблиск, відбитий маленьким металевим кружечком. Це була кришечка фляги. Незграбно схилившись убік, він підняв її і за вагою визначив, що фляга повна. Витягнувши пробку, він підніс флягу до губ і встиг зробити величезний ковток, перш ніж зрозумів, що п'є прекрасний віскі. Від міцного алкоголю на мить перехопило подих, і, придушившись, він ледве не виплюнув віскі, однак стримався і вже невеликими акуратними ковтками почав поглинати вміст, маючи намір розтягнути задоволення від дегустації.

Почувся шум, хтось навпомацки спускався сходами. Він закупорив флягу, швидко сховав її під ковдру і відсунувся на безпечну відстань від спокуси. З'явилися троє шотландців. За голосами, що зривалися, було зрозуміло, що ці хлопці виснажені не менше за нього, і все ж, долаючи втому, вони безбарвними голосами повідомили, що бачили частину його загону в окопах ярдах за п'ятдесят ліворуч. Хлопці, звісно, теж заблукали, але він

нічим не міг допомогти їм. Тоді вони затіяли між собою безглузду суперечку про те, як їм бути в ситуації, що склалася. Через жакливі акцент він ледь розумів їхні доводи, але в самому тоні розмови відчувалася нерішучість втомлених людей, які шукають виправдання, щоб нічого не робити. Це змусило його поглянути збоку на власну поведінку, і йому стало соромно. Відкинувши недопалок, він вирішив, що пора йти. Вогник свічки слабо мерехтів на останньому подиху, обіцяючи наступного моменту занурити бліндаж у темряву. Він розсудливо утримався від того, щоб розповісти хлопцям про знайдений віскі, вирішивши залишити це на волю випадку: знайдуть — так тому і бути! І вже рушив до сходів, коли зовні почувся голос, приглушений завісою з ковдри:

— Гей, хто тут?

Сумнівів у тому, кому належить цей голос, бути не могло, і Берн негайно відгукнувся. Настала пауза, потім ковдра хитнулася і увійшов офіцер. Це був містер Клінтон, якого Берн знав ще по тренувальному табору в Трепелі.

— Привіт, Берн... — почав було він, але, помітивши інших, зупинився і звернувся вже до них неголосним і спокійним голосом. Обличчя його було зеленуватого воскового відтінку, очі червоними від втоми, руки нервово тремтіли, а голос, що зривався, видавав нервові перенапруження. І все ж він терпляче вислухав їхню відповідь.

— Що ж, хлопці, я не кваплю вас, — промовив він нарешті, — але ваш батальйон висувається звідси раніше за нас, і вам би краще змотатися разом із ним. Ваші всього за сотню ярдів далі по траншеї. Ви ж не хочете тягнутися до табору на самоті? Це буде не найкращий варіант. Тож рухайтесь-но просто зараз. Вам би не завадило поспати годинки по дванадцять, і моя порада — найкоротша дорога до цього.

Вони охоче і без розмов прийняли його пораду. Як усяка втомлена людина за таких обставин, вони були раді, що хтось вирішував усе за них; подякували й попрощалися, якщо й не щиро, то хоча б як ввічливі люди, що оцінили його доброту. Берн зробив вигляд, що рухається слідом, але містер Клінтон зупинив його.

— Затримайтеся на хвилину, Берне, і підемо разом, — промовив він, коли останній із шотландців став невпевнено підніматися крутими сходами. — Не дуже ввічливо підніматися слідом за горцем, вбраним у кілт, коли той вилазить із бліндажа. Крім того, я дещо залишив тут.

Він озирнувся, підійшов до ковдри і витягнув з-під неї флягу. Мабуть, фляга здалася йому дещо легшою, ніж він очікував, і він із підозрою струснув її, перш ніж витягнути пробку. Зробив довгий, повільний ковток і зупинився.

— Залишив пляшку повною, — сказав він, — але ці чортові джоки^[3] схоже, відчули віскі. Ти ж знаєш, Берне, я не ходжу в бій п'яним, як роблять деякі. Але, боже мій, на зворотному шляху мені це потрібно. Ось, ковтни-но. У тебе такий вигляд, ніби ти вже сьорбнув.

Берн без вагань узяв флягу. Він чудово розумів стан офіцера і сам почувався не краще. У напрузі атаки час тече по-іншому, навколишній світ ніби вихоплюється з темряви окремими спалахами, так що в пам'яті закарбовуються лише статичні картини, сповнені смертельного жаху, дикої люті та страху. У підсумку оглушена свідомість встигає сприймати тільки постійну загрозу і повну залежність від будь-якої випадковості. І якщо в якийсь момент перестаєш опановувати себе, то на зворотному шляху немов блукаєш у кошмарному сні серед безглузких і жахливих видінь, породжених власним розумом. А коли напругу, нарешті, скинуто, відчуваєшся повністю спустошеним морально й фізично, і тоді стається зрив, і розум уже не здатний впоратися із собою.

— Ми в наступному бліндажі. Усі, хто залишився в живих, — продовжував містер Клінтон. — Я радий, що з тобою все гаразд, Берне. Ти ж пам'ятаєш попередню справу? Так от, схоже, цього разу старий Ганс кинув проти нас ще більше народу і не мав наміру відступити ні на ярд. А тепер саме час змотуватися з цієї позиції. Думаю, нас залишилося не більше сотні.

Усе це він випалив плутаною скоромовкою, тож стало зрозуміло, що віскі вже почав грати на його пошарпаних нервах. Це

повернуло Берна до дійсності. Вогник свічки стрибнув і згас. Містер Клінтон увімкнув ліхтарик і поклав фляжку в кишеню свого плаща.

— Ходімо, — сказав він, зробивши крок на сходинку. — Ми з тобою двоє везунків, Берне. Жодної подряпини! І якщо щастя від нас не відвернеться, так і будемо стрибати з однієї біди в іншу, поки не зірвемося. Розумієш? Поки не зірвемося...

У Берна просто-таки подих перехопило: голос містера Клінтона був твердим, у словах жодної тіні невдоволення, тільки роздратування і гіркота.

Підійшовши до брезентової фіранки, він вимкнув ліхтарик.

— Не кажіть дурниць, — відповів у темряві Берн. — Ви ніколи не зірветесь.

Офіцер і виду не подав, чи розчув він цей співчутливий, але не дуже статутний докір. Вони мовчки рухалися неабияк порушеною траншеєю. У небі спалахували розриви, випадковий освітлювальний снаряд завис поблизу, і в його світлі Берн розгледів мертву людину в сірій польовій формі, яка задрімала в кутку на повороті траншеї. Схоже, він був поранений і на останньому подиху доповз до траншеї тільки для того, щоб померти тут. Берн байдуже дивився на цей осколок загальної біди. Сіре обличчя було порожнім і байдужим.

Щойно вони звернули за ріг траншеї, їх окликнув вартовий біля входу в бліндаж.

— Добраніч, Берне, — швидко промовив містер Клінтон.

— Доброї ночі, сер, — відповів той, козирнувши. Потім він перекинувся кількома словами з вартовим.

— Господи, хоч би вони поквапилися, — пробурмотів вартовий, коли Берн уже почав спускатися в бліндаж.

У приміщенні було повно людей. Коли він увійшов, безліч плоских, байдужих облич повернулося в його бік, щоб глянути, кого це ще принесло. Але вже наступної секунди спалах інтересу змінився заціпенінням і апатією. Крізь щільне повітря, наповнене тютюновим димом і чадом опливших свічок, він розгледів Шема, який махав йому рукою, привертаючи увагу. Берн протиснувся до

нього і влаштувався поруч. Поцікавившись одне в одного, чи все гаразд, вони не вимовили більше ні слова. Якась гнітюча тяжкість тиснула на всіх, люди почувалися ніби засудженими до смерті.

— Як думаєш, дадуть нам відпочити? — шепнув Шем.

Схоже, тільки це питання і цікавило всіх, хто був у бліндажі. Похмурі й відчужені обличчя солдатів, що сиділи навколо, висловлювали покірність і цілковиту байдужість до власної долі, навіть обличчя зовсім молодих хлопців виглядали напрочуд постарілими. І все ж, нехай і позбавлені будь-якої надії, вони залишалися непереможеними.

Раптово все змінилося: стався короткий поспішний рух, клацнули пряжки, були підхоплені гвинтівки, і всі кинулися назовні. Шем і Берн були серед перших. Тепер усі вони згрудилися в траншеї. Над головами мчали снаряди, було чутно, як парочка рвонула досить близько. Але з траншеї не було видно нічого, крім стінок, місцями побілілих від вапняних патьоків, сталеві каски на втягнутій у плечі голові сусіда, гілок зрізаних вибухом дерев, що зметнулися вгору, і неба, затягнутого хмарами, крізь діри яких проглядали непідвладні війні зірки. Усі раптом заквапилися, немов їх підхльостувала прокинулася надія, що і цього разу їм вдалося вирватися неушкодженими. Стінки ходу повідомлення поступово знижувалися в міру того, як дно піднімалося до поверхні землі. Біля виходу з окопу стояв офіцер і, намагаючись оцінити, скільки вціліло людей, вибудовував їх у шеренгу по двоє. Було темнувато, і все ж під зрізами касок чітко виднілися живі очі на блідих обличчях, що безперестанку бігають. Офіцер теж був блідий від втоми, але стояв він твердо і прямо, затиснувши під пахвою тростину. Під його поглядом безглуздий рух фігур починав набувати хоч якоїсь подоби порядку. Він скомандував тихим, зірваним голосом, і хоча слова команди було ледь чутно, у них прослизнули жорсткі, вимогливі нотки. Колоною по чотири вони рушили за гребінь пагорба у напрямку до місця, яке називалося Щасливою Долиною.

Йти довелося недовго. Неподалік від наметів над ними пронеслися випущені з тилкових позицій снаряди, усі машинально

пригнулися, але не надто сильно. Трохи згодом капітан Моллет наказав їм шикуватися. Біля наметів зібралися купкою кашовари, днювальні по табору, постачальники і кілька солдатів, звільнених через хворобу. Усі вони дивилися на тих, хто прийшов, із непідробним співчуттям, але тактовно тримаючись осторонь, оскільки прірва між тими, хто щойно повернувся, і тими, хто не брав участі в справі, глибша, ніж прірва між тверезим і п'яним.

Капітан Моллет зупинив своїх людей біля намету, зайнятого під канцелярію, і спробував хоч трохи вирівняти шеренги. Кілька секунд він дивився на них, а вони на нього, і ці секунди здалися нескінченними. У темряві, що згустилася, виднілися лише неясні тіні.

Пролунало коротке: «Розійдись!»

Команду було віддано глухим, зірваним голосом, але вони постаралися виконати її чітко, як на плацу, приклади гвинтівок чітко стукнули об землю. Офіцер козирнув, і тут же вольове зусилля, яке щойно об'єднувало їх в одне ціле, зникло, втомлені м'язи пом'якли, і вони хиткою ходюю, мовчазні й пригнічені, як побиті, розбрелися по своїх наметах. Хтось із постачальників, витягнувши трубку з рота і сплюнувши на землю, схвально пробурмотів:

— Нехай женуть про нас хоч якусь херню, а все ж ми — охуєнна банда!

Серед ночі Берн прокинувся в нападі невимовного жаху, сів на ліжку і кілька секунд розгублено озирався, намагаючись прийти до тями, потім повернувся на інший бік у надії знову заснути. Він нічого не пам'ятав із кошмару, що розбудив його, якщо це і справді був кошмар, але поступово до нього дійшло, що неясне занепокоєння, яке розбудило його, однаковою мірою мучить і інших. Спочатку він помітив це у Шема, який лежав поруч. Його тіло, конвульсивно стиснувшись, підстрибнуло і деякий час продовжувало тремтіти, а він незв'язно бурмотів щось і облизував губи. Незрозуміле хвилювання судорожно передавалося від одного до іншого, роти розкривалися зі звуками бульбашок, що лопнули, скреготіли зуби, стискалися щелепи. Ледве чутне бурмотіння

змінювалося жалібним схлипуванням, яке тут же переходило в судомний стогін і нерозбірливу лайку. Звуки супроводжувалися різкими роздратованими рухами і важким диханням сплячих мертвим сном людей. Спочатку, ще не до кінця виринувши зі сну, Берн спробував переконати себе в тому, що ці конвульсії — просто рефлекторні рухи і несвідомі фізіологічні процеси. Засмучені нерви намагаються привести себе до ладу або дати тілу запізнілу команду здійснити якусь дію, якій не дозволила вчасно втілитися стиснута в кулак воля. Однак, остаточно прийшовши до тями, його розум пристрасно забажав, щоб дивне бурмотіння і судомні рухи в темряві виявилися всього лише несвідомою мімікрією, захисною реакцією. Безумовно, почуття мають деяку власну активність і залишаються напоготові навіть за затьмареного розуму. Йому здалося, що темрява навколо наповнилася здриганням змученої плоті, немов би якась породження пекла зі злісною цікавістю перебирало нервові закінчення, щоб відшукати найболючіше місце й, ткнувши в нього, почути вигук болю. Нарешті, не в силах побороти відчай, що переповнював його, він сів і закурив. Безформний жах, що мучив людей уві сні, нарешті знайшов для нього свої обриси. Він подумки повернувся назад, у вчорашній день, блукаючи в неясних розрізнених спогадах, і тепер йому здавалося, що більшу частину часу його приголомшували й засліплювали, а все, що він бачив, було схожим на ланцюг уривчастих яскравих спалахів, немов у кінетоскопі. Він знову відчував, як напруженість очікування стає нестерпною, згадав те неймовірне зусилля, яке довелося докласти, щоб змусити себе зробити перший крок, і миттєве полегшення, що прийшло разом із початком руху. А ще відчуття нереальності й жаху, що охопило кожного, а потім знову знайдений ґрунт під ногами, коли бачиш іншого, що йде вперед у звичайнісінький, банальний спосіб, механічно, ніби так і треба, начебто це лише рутинна повсякденності. Стриманість і поспішність, що зчепилися всередині тебе у смертельній сутичці, коли поруч уже кричать «уперед». Уперед? Хто б міг іти вперед поодиночі, невідомо куди, в нікуди? Кожен порив тут же створює свою повну протилежність. Сумбур

усередині тебе і несамовита злість навколо зливаються, в стократ посилюючи одне одного.

Він бачив, як злітають у повітря шматки загороджень лінії німецької оборони, які зламає для них артилерія. Хмари пилу і диму, що до пори приховували їхню атаку, поступово розсіюються, даючи гансам можливість ретельно прицілюватися. Він відчував, що повітря навколо немов ожило, наповнилося рухом, ніби враз затріпотіли міради крил. Снаряди, що пролітали над головою, розпорювали повітря зі звуком миттєво вилитого у воду розплавленого заліза. Гуркотіли вибухи, здіймалася земля, і він бачив, як людей розриває на шматки й розносить на всі боки їхні криваві шматки або просто стирає в порошок. Снаряди, що пролітали над головою, шипіли, наче коти, що вигнули спини перед бійкою, до цих звуків додалося тоненьке, схоже на дзенькіт перетягнутої струни, цокання, неприємно близьке. Він за щось зачепився, щось впилося йому в ноги, розриваючи штанини й обмотки. Раптово перед ним виникло немислимо спотворене обличчя з перекошеним від крику ротом, коли вони разом падали у вирву від снаряда. Наступної секунди до нього дійшло, що перед ним не обличчя, а гола дупа шотландця, який пішов у бій без кілта, одягнувши тільки фартух^[4]. Приходячи до тями, вони очманіло витріщалися один на одного, поки в голові не прояснилося настільки, що стало можливим перевести дух. Тоді Берн із завзятістю ідіота заходився випитувати, де розташований найближчий перев'язувальний пункт, хоча ніякої рани в нього поки що не було.

Підтягнулися решта і серед них ще пара гедонців^[5], а на довершення всього зверху на них навалився містер Голлідей і, набивши голову, обізвав їх сучими дітьми і неробами. У нього було злегка зачеплено передпліччя. Пил і дим трохи вляглися, і вони зробили ще один кидок вперед. Вони вже стрибали в порожню траншею, затіснуту навіть у тих місцях, де її не зруйнували і не обсіпали снаряди, коли почувалися різкі хлопки розривів ручних гранат. На підході до порожньої траншеї містер Голлідей отримав

ще одну рану, цього разу в коліно, і в той самий момент Берн відчув, як щось смикнуло спереду його кітель. Вони втягнули містера Голлідея в траншею і залишили там разом з одним із гордонців, якого теж зачепило. Люди накопичувалися в траншеї, і далі він пішов уже з кимось зі своєї роти.

З моменту, коли він кинувся у вирву разом із шотландцем, щось змінилося в ньому; плутанина й сумбур у мізках зникли, здавалося, кудись поділися й самі мізки, стягнулися й застигли в голові. Залишився страх, безжалісний і нездоланий страх. Але й страх вдалося подолати, і він перетворився на якийсь витончене почуття на кшталт звичайної ненависті. Почуття були напружені до межі, до них додався загострений звіриний інстинкт, і в цьому була певна пікантність. Він й гадки не мав, де перебуває, куди прямує, у нього не було планів, оскільки неможливо було щось планувати, і все, що відбувалося з ним, було непередбачуваним і неминучим. Він був лише ланкою в загальному ланцюзі. Передбачалося, що його дії будуть природним чином координуватися з діями інших, підкоряючись нескінченному гнучкому плану. Але не було жодної можливості зрозуміти цей план навіть щодо безпосереднього першочергового завдання, і тому покладатися слід було тільки на себе.

Під кулеметним вогнем химерно виконаною системою траншей, що зв'язують воронки від вибухів, вони обійшли опорний пункт. Траншеї були зовсім дрібними, не глибше нарізу в стовбурі гвинтівки, і годилися лише для того, щоб трохи прикрити кулеметний розрахунок, коли той, затримавши, наскільки можливо, піхоту, яка наступає, відходить тиме на запасну позицію в глибині оборони. Там кулеметники продовжать свою роботу, виграючи час для підрозділів на наступній позиції, даючи можливість отямитися після артобстрілу і вискочити з укриттів. Ці прусаки-кулеметники були справжніми хоробрими, та тільки позамежна хоробрість — що у них, що у своїх — сильно скидалася на відчай.

Берну, який пробирався траншеєю, здавалося, що він знову, як у далекому дитинстві, бере участь у грі. Щоправда, тепер ця гра йшла не серед валунів, де розігріте повітря колишеться спекотним

маревом. Тепер він був у зламаному окопі, в якому ніде сховатися. Коли тобі тридцять, гра вже не видається такою захопливою й гострою, якою здавалася в тринадцять, зате відчуття смертельної небезпеки додає їй родзинки. До того ж неясне передчуття давно перетворилося в нього на якість чуття, і він рухався зламами траншеї, крадькома, зі злодійкуватою хитруватою хитрістю горностая або ласки. Низько пригнувшись біля чергового повороту, він переконався, що наступний фас^[6] порожній, і коли боєць, що йде за ним, опинився поруч, він, як і раніше зігнувшись, перебіг уперед. Їхня атаквальна хвиля, накопичившись у точці зосередження, мала неминуче завершити охоплення, і жменька захисників несподівано покинула вузол оборони. Берн на бігу побачив, як з-за чергового повороту траншеї необачно вискочив німець, як він зупинився і відскочив назад у стрілецький осередок, але було пізно. Берн вистрілив прямо зі стегна, не піднімаючи гвинтівки до плеча, і влучив гансу прямо в обличчя. Той упав. Хтось крикнув Берну, щоб ішов далі. Але тіло німця перегородило вузький поворот і сіпнулося, коли Берн наступив на нього ногою. Це змусило його відскочити назад, і якраз вчасно, оскільки за кілька ярдів за поворотом вибухнула граната. Він розгублено обернувся до людини, яка йшла за ним, але відразу за цим гранатометником побачив огрядну постать капітана Моллета і його сповнене торжества обличчя. Не в силах вимовити ні слова, він просто махнув рукою, вказуючи, в якому напрямку, за його прикидкою, пішли німці.

Капітан Моллет притиснувся до стінки окопу, даючи можливість людям, які йшли за ним, проскочити вузьке місце. Але дві атакуючі хвилі, що оточували кулеметну позицію, були вже в точці з'єднання. Коли всі зібралися, з'ясувалося, що в них знову втрати. Капітан Моллет мимохідь кинув Берну кілька слів, і той, тупо і нетямующо дивлячись на нього, трохи відстав, щоб між ними опинилося кілька людей. Через якийсь час він опинився вже поруч із ротним штаб-сержантом Гласполом, який коротко і схвально кивнув йому; і тоді Берн зрозумів, що робив усе правильно. У нинішній атаці він намагався стати і став ведучим, нехай хоч якимось,

ЗМІСТ

Передмова	3
Книга перша	4
Глава I	4
Глава II	18
Глава III	26
Глава IV	47
Глава V	58
Глава VI	79
Глава VII	89
Глава VIII	103
Глава IX	117
Глава X	135
Книга друга	150
Глава XI	150
Глава XII	170
Глава XIII	195
Глава XIV	216
Глава XV	238
Глава XVI	253
Глава XVII	266
Глава XVIII	280
Післямова	298
Примітки	300

ПОПУЛЯРНЕ ВИДАННЯ

Фредерік МЕННІНГ

ІНТИМНІ МІСЦЯ ФОРТУНИ

Переклад українською — Олександра Савченко

Підписано до друку 17.06.2024 р. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 19,35. Тираж 300 прим.

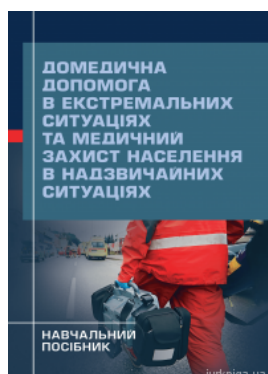
ТОВ «КНТ»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 581 від 03.08.2001 р.

Книги, які можуть вас зацікавити

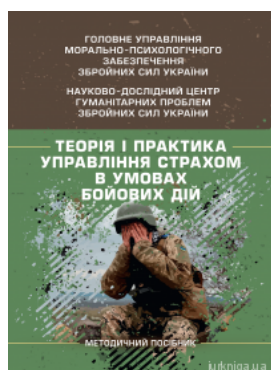
Тактична медицина.
Навчальний посібник

Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях

Смуга реакції лідера
(курс лідерства)

Теорія і практика управління страхом в умовах бойових дій

Кишеньковий довідник піхотинця

Тактична допомога пораненим на полі бою.
Курс бойового медика

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт](#) →